

Posvet organizacij o načrtovanem KOKS-u

Govori se že dolgo, dejanj pa dolga leta ni bilo. Čeprav sta oba predsednika poudarila, da je prišla iniciativa enkrat »z naše« in drugič »z naše« strani, je bistvu to zdaj vseeno: važno je, da so sedli skupaj zastopniki obeh osrednjih političnih organizacij (ZSO in NSKS) ter predstavniki skoraj vseh vrst družbenega življenja manjšine. In vsi po vrsti so namen pozdravili: da bi politični organizaciji našli v bistvenih, operativnih vprašanjih skupen jezik

in bi usklajeno nastopali pred slovensko in avstrijsko vlado.

Ker je bilo udeležencev posveta v Mladinskem domu precej, je bila dolga tudi diskusija. Predsednik dr. Sturm, ki je v imenu ZSO vabil na posvet, je podčrtal potrebo po učinkovitejšem nastopanju manjšine. Koordinacijski odbor koroških Slovencev naj bi vključeval enako število članov iz obeh organizacij, v pomembnih sporih zadevah pa naj bi svojo besedo imel širši forum, ki bi ga

sestavljali pač predstavniki vseh manjšinsko-družbeno relevantnih organizacij ali ustanov. Nanti Olip, predsednik NSKS, je poudaril, da se mora NSKS premakniti z mrtve točke in da ne bi ostali le pri volitvah. KOKS pa naj se osredotoči ne le na člen 7 ADP, temveč na vse že podpisane in sprejete državne in mednarodne dokumente. Zavzema pa se za to, da bi vsi odborniki društev volili širši forum.

Dalje na 2. strani

Izjava

Slovenska parlamentarna komisija je ob pogovoru z obema predsednikoma slovenskih političnih organizacij, dr. Marjanom Sturmom in Nantijem Olipom 4. novembra v Ljubljani sprejela izjavo v sedmih točkah.

V izjavi je zapisano, da Republika Slovenija ne pogojuje in ne zahteva poenotenja političnega zastopstva v zamejstvu, da pa pričakuje, da se bo manjšina sama znala organizirati v koordinacijskem odboru. Tudi glede financiranja ugotavlja, da doslejšnji način ni bil pravilen, saj »ne raste znanje slovenščine in zanimanja za slovenstvo«.

Kakšne bodo v resnici posledice te izjave, je težko reči. Še vedno ima izključno besedo Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, svoje pa prispeva tudi mnenje slovenskega konzulata v Celovcu.

Prvi korak glede KOKSa je storjen. Ni pa znano, kdo je preveril in izmeril znanje slovenščine in zanimanje za slovenstvo.

Preberite

DUNAJ MENS

Združenje evropskih mladinskih manjšinskih organizacij si želi več politične vplivnosti
stran 3

ŠENTPRIMOŽ/BILČOVSKA Koncert in predstava

Dva razveseljiva kulturna dogodka – koncert Filipiča in Kernjaka ter premiera v Bilčovsu
stran 5

LEDINCE

Vrtec »Ringa raja«
se predstavlja
stran 7

Zastopniki mnogih slovenskih organizacij in dejavnosti so se zbrali v Mladinskem domu v hotenju, ustanoviti koordinacijski odbor.
Več o tem na strani 2

PREBLISK

■ Brecht je napisal: *Der Schoß ist fruchtbar noch, aus dem das kroch...* in mislil pri tem na grozote nacionalsocializma. In avstrijsko javnost razburi od časa do časa izjava kakega politika, ki omalovažuje te grozote, ponavlja je to Haider, na Koroškem pa še kak drug.

Lepo za nas, ki smo drugačni in ne mislimo tako. Pa vendar: kolikokrat je slišati kako neumno čez to ali ono skupino, vic o »ciganih«, pa o »črncih« in »črncakih«, o »ausschwitzanju«, vici o blondinkah, o ženskah na splošno, o »Srbih« in »Bosancih« in še in še. In nihče se pri tem ne zaveda, da je tudi sam »narobe« v Brechtovem smislu.

Nočem s tem reči, da smo zato že vsi po vrsti fašisti, daleč od tega. A želeli bi bilo več pozornosti, ko gre za stigmatiziranje, za dajanje predikatov, ki izvirajo iz predsodkov ali pobalinskega humora. Na takih osnovah gradijo navsezadnje vsi totalitarni režimi.

Kdo je brez predsodkov?

Kdo lahko zagotovi, da bo vsak toliko trezen, da bo znal razlikovati med neumnim vicem in normalnim, humanistično in demokratično usmerjenostjo.

Obletnica pogromov naj da misliti tudi vsakemu posebej, vsak naj pobrska tudi po svoji vesti!
S. W.

**hej pridi –
ne stoj ob strani!**

koncert – 22. november – 14.30
neue burg – völkermarkt – velikovec

osrednji koncert
slovenske prosvetne zveze
mladina in človekove pravice
jugend und menschenrechte

Delavska zbornica za starejše delojemalce in za tovarno na Bistrici

Redni občni zbor koroške Delavske zbornice minuli petek, 6. 11., v Celovcu je stal v znamenju boja proti rastoči brezposelnosti pri nad 50 let starih delojemalcih in boja za ohranitev tovarne akumulatorjev v Bistrici v Rožu, kjer je trenutno zaposlenih nad 180 ljudi.

Pri delojemalcih, starih nad 50 let, brezposelnost dramatično narašča. Trenutno je vsak sedmi brezposeln na Koroškem star nad 50 let in možnosti za ponovno vključitev v delovni proces so zelo slabe. Statistični

podatki potrjujejo, da število prizadetih narašča. V primerjavi z lani je letos junija število brezposelnih nad 50 let naraslo za 8,5 %, julija za 12 %, avgusta za 10,7 % in septembra celo za 15,3 %. Delavska zbornica tudi ugotavlja, da poklicne izkušnje in kvalifikacija ter njihova pozicija v podjetju starejšim delojemalcem nič ne pomagajo, če se podjetje odloči, da jih postavi na cesto.

Delavska zbornica je prepričana, da je negativni razvoj pri zaposlitvi starejših delojemalcev mogoče zaustaviti le z odločnimi zakonskimi posegi. Takšen poseg bi lahko bila uvedba kvote pri zaposlitvi starejših delojemalcev. Potemtakem naj bi poseben zakon obvezoval delodajalca, da glede na število delojemalcev zaposluje določen odstotek starejših sodelavcev.

Boj za ohranitev tovarne akumulatorjev na Bistrici v Rožu je za Delavsko zbornico seveda primarnega pomena. Zato zahteva, da dežela in občina lastniku podjetja, italijanski firmi FIAMM, predložita maksimalno ponudbo, ki naj vključuje dodatna zemljišča in priključek na železniško mrežo. Podjetje pa se mora obvezati, da bo na Bistrici krepko investiralo in razširilo produkcijo.

A vse kaže, da je za bistriško tovarno vlak že odpeljal. Kajti FIAMM je medtem kupila tovarno akumulatorjev na Češkem.
Franc Wakounig

PETEK
FREITAG 13. 11., 20.00
Reggae večer

»DESTINATION«
Rigo Masiala (vocal & git), Primus Sitter (git)
Lute Helli (git), Joze Stikar (keyb),
Roman Weihs (bas), Hans Walluschnig (drums)

SOBOTA
SAMSTAG 14. 11., 16.00

**Primož
Suhodolčan**
Literarno branje za otroke

NEDELJA
SONNTAG 15. 11., 20.00

Kabarett
Mike Supancic »Durchbruch!«
Kommerz mit Herz – in deutscher Sprache

Vse prireditve v kulturnem lokalu Knaberle
Alle Veranstaltungen im Kulturbeisl Seher
Velinja vas/Wellersdorf

BILČOVSKA JESEN '98
LUDMANNSDORFER HERBST

Slovenski parlamentarni odbor za zamejce in Slovence po svetu je pretekli teden sprejel resolucijo, v kateri je med drugim poudaril, da »Republika Slovenija ne zahteva političnega poenotenja manjšinskih organizacij, niti ne pogojuje načina organiziranja manjšine. Pričakuje pa, da se bo manjšina sama znala organizirati ta-

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

ZSO je že tedaj poudarila, da mora manjšina sama najti rešitve glede organiziranosti in da dobra rešitev v eni državi še ne pomeni, da je ista rešitev tudi dobra za manjšino v drugi državi.

Na žalost so nekateri v zadnjih letih na senčni in na sončni strani Alp mislili, da lahko s pomočjo »priporočila resolucije« izvajajo

bo Slovenija spoštovala vsak njen usklajen predlog. Torej nihče ne more upati, da bo s pomočjo Slovenije uredil organiziranost manjšine. To je novo in zelo pomembno.

To pa je tudi pogoj, da lahko sedemo za mizo »brez fige v žepu«.

Posvet ZSO ta ponedeljek je pokazal, da vsi segmenti slovenske narodne skupnosti želijo sodelovati pri usklajevanju narodnostne politike. Razprava je potekala zelo konstruktivno, iznesenih je

Slovenija bo spoštovala subjektiviteto manjšine

ko, da bo v korist njenemu položaju, tako v odnosih do države, kjer živi, kot tudi do Slovenije. Slovenija bo spoštovala vsak med manjšino usklajen predlog«.

S to resolucijo parlamentarni odbor v principu ni povedal kaj novega, kajti že resolucija slovenskega parlamenta o položaju slovenskih manjšin v zamejstvu iz leta 1996 poudarja avtonomijo in subjektiviteto manjšin, kar se tiče organiziranosti pa je resolucija tedaj »podpirala prizadevanja za skupno demokratično izvoljeno zastopstvo ter zamenjanje mandata«.

določen pritisk v smer rešitve, za katero pač ni bilo konsenza niti znotraj slovenske narodne skupnosti niti ne med avstrijskimi manjšinami.

Predvsem je bila ponekod opazna miselnost, da se lahko s pomočjo Slovenije izsili konkretna oblika organiziranosti. V mislih imam številne pozive, da naj »Slovenija končno uresniči svojo resolucijo« ipd.

Zaradi tega je nova resolucija parlamentarnega odbora koristna zaradi tega, ker pač nedvoumno poudarja, da je odgovornost za organiziranost pri manjšini sami in da

bila vrsta predlogov, ki jih bo v naslednjih tednih obravnaval odbor, ki je bil ustanovljen, nato pa bo ponovno zasadal širši gremij.

Centralna dilema, ki jo bo treba razrešiti, je, kako zagotoviti usklajenost vseh segmentov slovenske manjšine ob upoštevanju identitete njenih posameznih delov. Ali drugače povedano, potrebna je maksimalna odprtost in medsebojna strpnost hkrati pa usklajenost v tistih vprašanjih, ki se tičejo vseh.

Ob dobri volji vseh bo mogoče najti rešitev.

60. obletnica pogromov na Žide

Noč med 9. in 10. novembrom 1938 je šla v zgodovino pod imenom »Kristallnacht« – izbruhnilo je nebrzdano sovraštvo, ki ga je nacionalsocializem že dolgo podpihoval in na njem gradil svojo morilsko politiko proti židovskemu prebivalstvu. Poimenovanje noči zveni cinično: žvenketalo je steklo razbitih stanovanj židovskega prebivalstva in izložb trgovcev. To je bil prehodni višek represalij od anšlusa v mar-

verdrängten Vergangenheit – Villach«. V teh štirih letih se je društvo lotilo mnogih, doslej zamolčanih tem temne zgodovine Koroške. Duša društva je mlada znanstvenica Andrea Lauritsch, ki je za beljaški okraj obdelala npr. zgodovino upora proti nacionalsocializmu in usodo beljaških Romov. (O teh projektih smo v preteklih letih že pisali.)

Trenutno je eno glavnih hopenj tega društva, postaviti spo-

cu – sledile so grozote koncentracijskih taborišč, kjer je zgubilo življenje na milijone Židov in drugih ljudi, »nevrednih življenja«. Nacionalsocializem je gradil na stoletja starem antisemitizmu, ki ga je pridno širila katoliška cerkev, propaganda je padla na plodna tla. Ob odobravanju širokih množic so se začele javne moritve, le tu in tam se je kdo streznil ob silni uničevalni energiji; večina je tulila z volkovi.

Preden so nacisti v Avstriji prišli na oblast, leta 1934, je pri ljudskem štetju navedlo 269 Korošcev, da so Židje. Sem so nacisti prišteli še tiste, ki so jih po svojih rasističnih definicijah deklarirali za Žide. »Kristalna noč« se je na Koroškem zgodila med 10. in 12. novembrom 1938. Židom so prepovedali praktično vse, svojih poklicev niso smeli več opravljati, »arizirali« (ukradli) so njihovo premoženje, deportacije v taborišča so se stopnjevale, kdor je mogel, je poskušal zbežati – uspelo je le nekaterim.

Spomin

Na Koroškem je skupina politično, znanstveno in socialno angažiranih pred štirimi leti ustanovila društvo »Erinnern!« Verein zur Aufarbeitung der

menik z imenom »Denkmal der Namen«, z imeni vseh tistih, ki jih je ta strašni režim pobil ali pomoril. Predsednik društva, prof. Hans Haider iz Beljaka, je zapisal: »Nacistična država je izbrisala imena žrtv tako, da jih je degradirala v številke, preden jim je vzela življenja. Če bomo danes žrtvam vrnili imena, jim bomo lahko vrnili tudi del dostojanstva in njihove identitete.«

Tragika, katere smo že kar navajeni, je danes v tem, da obstaja še vedno zelo močan odpor proti soočanju s to zgodovino: spomnimo se na javne zahteve, naj umaknejo dramo Thomasa Bernharda z odra avstrijske svetlinje – Burgtheatra. Spomnimo se na »ordentliche Beschäftigungspolitik« tretjega rajha, na »Mißgeburt«, ki naj bil avstrijski narod, in podobno.

Društvo je v torek zvečer v beljaški mestni hiši priredilo svečanost v spomin na dogodke izpred 60 let. Andrea Lauritsch je opisala usodo ene same beljaške židovske družine – eksemplarično za vse druge, univ. prof. dr. Andrej Moritsch pa je v govoru osvetlil zgodovino in navedel dejstva, ki so omogočila, da se je morilska ideologija lahko uveljavila.

S. W.

Nadaljevanje s 1. strani

Posvet o koordinacijskem odboru

V razpravi je postalo živahno, saj si zaenkrat še tudi predstavniki drugih organizacij ali društev ne morejo dokončno predstavljati, kako uresničiti koordinacijski odbor, ne da bi se razprtije enostavno prenesle na še več ljudi. Precej jih je bilo, ki so razmišljali konkretno in predlagali možne alternative. Kar pa je najvažnejše: tak koordinacijski odbor ne sme biti bojno polje, kjer bi poskušal eden »nadvladati« drugega, temveč resnično kooperacijsko telo. To pa bo najtežje. Kljub izkazovanju dobrih namenov namreč ni bila prisotna vrsta ljudi, ki imajo vendarle odločujočo besedo v končnem političnem usmerjanju.

Iz diskusije:

Miha Zablatnik, predsednik Kmečke izobraževalne skupnosti: Orientirati se je treba po interesih in potrebah in ne po zakonih. Pomembna ni eksistenca organizacij, temveč ljudi, ki so v njih. Zagovarjam volitve, kjer bi sodelovali vsi, ki naj bi bili zastopani.

Marko Trampuš, predsednik Strojnega krožka Podjuna: KOKS naj bo forum, kjer se dve zastopstvi srečata na skupni ravni. Narodna skupnost mora izžarevati pozitivno energijo. Čudim se, da tu ni nobene mladine.

Peter Kuhar, predsednik Zveze koroških partizanov: To, da smo se zbrali po tako dolgih letih, je prava narodna katastro-

fa. V partizanih smo bili vsi povezani. Na osnovi naše borbe je nastal člen 7. Apeliram na oba predsednika (Sturma in Olipa, op. pis.), da imata potrpljenje in voljo pri uresničevanju KOKSa.

Jože Partl, predsednik Zveze slovenskih izseljencev: Že dolga leta pozivam, da bi med nami ne bilo toliko razprtij. Včasih sem se zameril zdaj enemu zdaj drugemu zaradi tega. Priti mora do preseganja današnjega stanja. Vsak naj nekoliko odstopi od svojega »jaza«.

Avguštin Malle, ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta: Koordinacija dela med vsemi organizacijami bo postala v bodoče nujno potrebna in bo morala biti širšega značaja. Prilagajati se je treba družbenemu razvoju. Posvetiti se je treba izobraževalnim nalogam, jezik ostaja prvi razpoznavni znak neke manjšine. Če se bomo tem problemom resnično posvetili, ne bo za prepire nobenega časa.

Pogovorni partnerji pa ne smejo ostati le v Sloveniji. Urad za Slovence v zamejstvu in na Dunaju. Urad zveznega kanclerja: ti so lahko posredniki, kar pa doslej niso.

Jože Marketz, Dušnopastirski urad: Izhajam iz naše življenjske potrebe: skrb za sožitje. Predlagam, da bi že pri ožjem KOKSu sodelovala po en zastopnik KKZ in SPZ ter za-

stopnik cerkve, čeprav brez glasovalne pravice. Mislim pa, da cerkev pokriva širši spekter kot organizacije.

Pavle Apovnik, Prepri izpodkopava vsako možnost, potrebna je nadgradnja. Optimalna oblika bi bilo javnopravno zastopstvo, za katerega pa ne vidim možnosti pri zakonodajalcu. Alternativa bi bil lahko KOKS. Lahko pa bi izdelali tudi operativno pogodbo za določen čas, s pomočjo katere bi skupaj obravnavali zadeve v sosvetu in pa proračun.

Jože Wakounig, Enotna lista: Vsak bo moral nekoliko popustiti. Zagovarjam zdrav kompromis. Če ga hoče samo ena stran, je bolje, da gremo takoj narazen. Sem za to, da se ena polovica članov KOKSa delegira, druga pa direktno voli.

Vida Obid, Zveza slovenskih žena: K zdravemu kompromisu spadajo tudi žene, zato bo treba določiti kvoto pri organizacijah.

Miha Vrbinc, Krščanska kulturna zveza: Nujna so pogajanja na osnovi medsebojnega zaupanja, nismo pa za to, da bi neenake organizacije imele enako težo pri glasovanju. Manjši krog naj bi izdelal konkreten predlog, kako formirati KOKS.

Hanži Tomažič, poslovodja Radia Korotan: Zadnji dosežek, radio, je lahko model: ena frekvenca, a dva programa. Če ne

bomo zdaj prišli do kompromisa, se bodo pojavila nova združenja.

Ivan Lukan, tajnik Slovenske športne zveze: Pogoj za rešitev je čimvečja usklajenost, najti je treba vsaj minimalen skupni konsenz. Zdi pa se mi vprašljivo, zakaj naj bi kulturni organizaciji in cerkev sede v ožjem KOKSu. Politični organizaciji se morata najprej sami zmeniti, najprej morata sami nositi odgovornost.

V povzetku je Sturm pouda-

ril, da je med nami veliko enotnega, pa tudi veliko različnosti, ki jo je treba upoštevati, a doseči je treba strpnost. Treba je nehati s polemikami v javnosti in treba je upoštevati legitimnost različnih segmentov. Vsak naj obdrži svojo identiteto, tudi politično.

V zaključku so udeleženci določili deset oseb, ki naj pripravi v naslednjih tednih konkretne predloge za ustanovitev KOKSa.

S. W.

Od 12. do 15. novembra poteka na Dunaju 1. novembrski seminar evropske mladinske organizacije MENS (Manjšine evropskih narodnih skupnosti). Gre za delovni seminar, na katerem naj bi se zmenili za nadaljnje delo. Z Darjo Sticker in Darjo Kapus, članicama Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju (KSŠŠ/D) in glavnima organizatoricama mednarodnega srečanja, smo se pogovarjali o namenu seminarja in ciljih MENS, ki že od leta 1984 deluje samostojno, vendar doslej še ni našla zaželenega odmeva v javnosti.

Kdaj in zakaj je KSŠŠ na Dunaju vstopil v MENS?

Na povabilo Hrvatskega akademskega kluba smo leta 1992 v MENS dobili status opazovalca, ker smo želeli navezati mednarodne stike s mladinskimi organizacijami. Redni člani smo od leta 1994 naprej, in sicer kot tretja koroška slovenska manjšinska organizacija ob Koroški dijaški zvezi in Mladi EL.

Kako da so v MENS vključene kar tri koroške slovenske mladinske organizacije, medtem ko so druge manjšine zastopane praviloma samo z eno?

Klub je bil sprejet po običajnem postopku in v skladu s pravili MENS. Trenutno smo tudi edina študentska organizacija, ki sodeluje v MENS. Vse tri koroške organizacije pa zastopamo koroške Slovence. Sicer so se v MENS pojavile težnje, da naj ustanovimo strešno organizacijo, a tega nismo storili, ker organizacijskih problemov s tem ne bi rešili. Na velikonočnih seminarjih MENS je število udeležencev omejeno. In glede na to, da organizacija sprejema nove člane, ne bi nič pomagalo,

MENS naj bi imela politično težo!

če bi se mi združili. Sploh pa so te govornice pokazale, da v MENS še ni načeta diskusija o pluralizmu.

Je med vami, koroškimi mladinskimi organizacijami, zaradi tega kdaj prišlo do napelosti?

Nikoli. Vedno smo se med seboj korodirali. Tri organizacije se tudi delimo delegatska mesta in glasovno pravico na občnem zboru.

Kako je prišlo do tega, da organizirate ta novembrski seminar, ki je prvi te vrste, ravno na Dunaju?

Že nekaj časa forsiramo, da pride do sprememb struktur znotraj MENS. To smo tudi dosegli. Lani smo v Budišinu razpravljali o tem, da je en seminar

rili smo se za srečanje, na katerem bi Stockholm konkretizirali, in potem izdelane predloge sklenili na naslednjem občnem zboru. Ker je bila to naša pobuda, je ta seminar tudi na Dunaju.

Kdo in kaj je MENS?

1963: na zasedanju FUENS v Aosta (Italija) se ustanovi mladinski komite.

1969: na zasedanju FUENS v Apenrade (Danska) izvolijo prvega predsednika mladinske komisije znotraj FUENS

1984: Mladinska komisija se preoblikuje v neodvisno organizacijo MENS – Manjšine evropskih narodnih skupnosti

Cilj: mdr. ohranitev kulture, jezika in pravic narodnih skupnosti v Evropi

Člani: 20 rednih, 1 izreden
Članstvo: organizacije, ki zastopajo interese mladih v posameznih narodnih skupnostih; posamezniki, ki se zavzamejo za cilje MENS, lahko postanejo asociirani člani.

Jeziki: angleščina, francoščina, nemščina, ruščina

Informacije: Georg Csenar, Schwindgasse 14/4, A-1040 Dunaj, tel. +43/1/505 71 06, faks +43/1/504 63 549, e-mail hakhc/a/xpoint.at

Kakšna bodo vsebinska težišča seminarja?

Pripravili smo dve delovni skupini. Prva, ki jo bosta vodila Franjo Schruiff in dr. Ursula Hemetek, se bo posvetila spremembi struktur v MENS. Kon-

cretizirala naj bi v Stockholmu sklenjene predloge in izdelala ukrepe in strategije, da vsaj del tega lahko sklenemo prihodnje leto na občnem zboru v Budišinu. Naj ne bo spet tako, da se veliko govori in nič ne naredi.

Druga skupina bo razpravljala o medijih in o notranji komunikaciji. Vodila jo bo dr. Cornelia Kogoj, asistiral pa Katja Weiss. Srednjeročno hočemo ustvariti mrežo z rednimi dopisniki in poročevalci, da bi bile članice MENS načelno bolje informirane. Dolgoročno pa načrtujemo tudi mednarodno mrežo, ki naj vsebuje tudi homepage in časopis.

MENS naj bi podpirala tudi delo Organizacije združenih narodov in Evropskega sveta. Ali je MENS že razvila tozadevne dejavnosti?

Do zdaj še ne. Ena osrednjih tem je ravno vprašanje, kako naj postane MENS politično aktivna. Bilo je že več takih primerov, ko bi morali hitro reagirati na politično dogajanje, a smo bili vedno prepozni, ker samo občni zbor sklepa o izjavah. Ta pa se, kot rečeno, sestaja samo enkrat na leto. Tako MENS trenutno nima ne politične teže ne imena. Treba je poskrbeti za to, da se MENS uveljavi kot funkcionalna evropska manjšinska organizacija mladih. Tudi o tem bomo seveda govorili na seminarju.

Geografija in politična konstelacija vzhodne Evrope se je v zadnjih letih spremenila. Kako vplivajo nove razmere na delo MENS, tudi v luči in načrtovane razširitve Evropske unije na vzhod?

To je zelo brisantna tema, ker razne organizacije iščejo stik z nami. V glavnem so to nemške manjšine iz vzhodne Evrope. Te imajo podporo ZR Nemčije in so bolj organizirane in strukturirane kot druge manjšine in imajo tudi več denarja. Nemško notranje ministrstvo podpira MENS pod pogojem, da povabimo manjšine iz Vzhoda, ki se zanimajo za nas. Razume se, da se pri tem upoštevajo samo nemške manjšine.

Bojite se neke nemške hegemonije v MENS?

Ne in ja. Nemščina je že zdaj naš interni pogovorni jezik. To je pač splošna tendenca. Sicer pa smo po sklepu v Stockholmu kot neke vrste protiukrep povabili k ponovnemu sodelovanju organizacije drugih jezikovnih manjšin, ki so že bile članice MENS.

Kako se MENS financira?

S članarini, z denarjem Evropske unije in sredstvi iz Nemčije, ki pa imajo prevelik delež. Avstrija podpira koroške Slovence v okviru posameznih projektov.

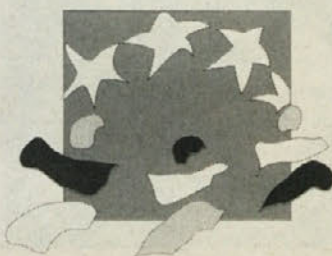
Želim vama vsekakor uspešen potek seminarja. Mogoče pa bi za konec še povedali kaj o okvirnem programu seminarja.

V četrtek, 12. novembra, je srečanje udeležencev in prijateljev v klubu KSŠŠD od 20. ure naprej. V soboto pa bo velika zaključna fešta v HAKu, kjer se bomo srečali z drugimi avstrijskimi manjšinami, stari in novimi.

Vsi prisrčno vabljeni!

Hvala za pogovor.

Andrej Leben

na leto premalo in da je treba dejavnosti razširiti. Letos aprila, na ocnem zboru v Stockholmu, pa smo konkretno predlagali, naj odbor MENS dobi več kompetenc, da naj se srečuje dvakrat na leto in da naj članice prevzamejo botrstvo za organizacije, ki še niso včlanjene v MENS. Važna točka so tudi regionalna tematska srečanja, ustanovitev informacijske mreže za manjšinske zadeve in lastna homepage MENS. Dogovo-

Te dni je luč sveta in svoje bralce zagledala posebna knjiga, ki se formalno uvršča med popotne opise, sicer pa zdaleč presega običajne in navadne koroške turistične opise in reklamo. Knjiga ni unikat le zategadelj, ker jo je izdal UNIKUM, to je univerzitetna kulturna organizacija, ampak ker to zagotavlja njena celotna naravnost, pripovedna in informacijska pestrost in bogastvo ter umetniški sij fotografij. Svoje pa prispeva tudi njen naslov »KÄRNTEN UNTEN DURCH«, ki ga lahko tolmačimo tako ali pa čisto drugače. Vsekakor ga je dobesedno zelo težko prevesti v slovenščino, sicer pa, kot že omenjeno, tudi nemščina, predvsem pa pogovorna plat, dopušča več razlag, od čisto geografske do manj prijetne ali ugledne razlage.

Knjigo so predstavili preteklo soboto, 7. novembra, v gostilni Wieser v Šentpetru pri Grabštanju. Preden pa so akt predstavitve lahko izvedli, je bilo treba prepešati pot od kamenskega kolodvora mimo dravskih logov do Šentpetra. Popotovanja, ne od

PROJEKT UNIKUM – VODIČ PO KOROŠKEM

»Kärnten unten durch«

Založnica, soavtorica in avtor knjige: Helga Mračnikar, Helga Rabensteiner in Gerhard Pilgram

Litije do Čateža, ampak od Kamna do Šentpetra, se je udeležilo kar lepo število romarjev, popotnikov, med njimi tudi večina avtorjev in oseb, ki so prispevali zanimive prispevke. Tako so popotniki vsaj malce podoživljali napore, ki so jih pri ustvarjanju knjige imeli njeni avtorji. Ti so Gerhard Pilgram, Wilhelm Ber-

ger in fotografski umetnik Gerhard Maurer.

Med soavtorje pa štejejo Teodor Domej, Emil Krištof, Janko Malle, Andrea Lautritsch, Karin Prucha, Helga Rabenstein in Helmut Stockhammer. Pri domačem moštu, krepki zaseki in ob dobri glasbi godbe »Jauntaler Streich« je bilo povedano,

da Koroška, predvsem pa južna Koroška, ni dežela, kjer bi tekla mleko in strd, čeprav to turistična reklama skuša vsakomur dopovedati, ampak da si je to deželo treba v potu svojega obraza, s trdnim obuvalom in primerno mavžno pošteno prihoditi in prislužiti. Ta dežela nikomur ne prizanaša, najmanj pa sebi in radovednemu zijalu. No, te zvrsti gostov omenjeni avtorji niso bili, a njihovi potopisi so prava poslastica ter zanimivo čtivo.

Knjigo je založila založba Drava in njena ravnateljica Helga Mračnikar je že napovedala, da bo knjiga v doglednem času izšla tudi v slovenščini.

Samoumevno je, da so imena vasi in krajev, skozi katere so se prebijali izmučeni, a hudo hudo radovedni avtorji, navedena dvojezično, da se knjiga ne izmika slovenščini in slovenskemu človeku v deželi, ampak ga naravnost išče in ga kot ple-

menit segment te dežele vpleta v potopis.

Pilgram, ki je ob predstavitvi dejal, da je postal pravi patriot v za koroške tradicionalne razmere nepravilnem pomenu besede, je predvsem naglasil štiri ravni knjige:

popotniško-romarsko,
domovinoznansko,
čitalniško in
fotografsko-umetniško.

Knjigo lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu in tudi drugod, zanjo boste morali odšteti 380 šilingov. A pazite: kaj kmalu boste namreč spoznali, da ste dobili za ta denar ogromno dobrega čtiva, na kupe informacij, predvsem pa boste v duhu spoznavali svojo, našo, nam vsem skupno Koroško kot deželo, ki jo je treba dejansko odkriti.

Popotovanje skozi južno Koroško se pričinja v Dravogradu in se konča v Kanalski dolini. Če tako hočete: to je knjiga, ki v olimpijskem duhu presega meje, predsodke in miselne šablone in odpira nov pogled na deželo in njene ljudi.

Franč Wakounig

V ciklu razprav o kulturni politiki republike Slovenije, ki jo organizira ministrstvo za kulturo v Ljubljani, je v torek, 3. novembra, tekla razprava tudi o kulturni politiki do Slovencev po svetu. Dejstvo, da v razpravi ni bilo povedano nič novega, ni ravno navdušujoče. Teme, kot sprejemanje slovenskih TV-oddaj in vprašanje medresorne koordinacije glede odnosov države do Slovencev po svetu, so teme, ki postajajo dolgočasne. Od osamosvojitve Slovenije naprej so na dnevnem redu in se ne premaknejo z mrtve točke. Slovenci v zamejstvu za to prav gotovo nismo odgovorni.

Predstavniki raznih političnih in kulturnih organov v Sloveniji so na tem posvetu sicer referirali o svojih pogledih na

KOMENTAR

Dr. Janko Malle

ki Sloveniji manjka strateških in načelnih izhodišč za sodelovanje in podporanje zamejskih Slovencev, kakor je povedal Vojko Stoper, glavni tajnik Zveze slovenskih kulturnih društev, ustanove, ki je že od nekdaj bolj ali manj dobro povezana z manjšinskimi kulturnimi ustanovami v zamejstvu. Tam, kjer manjka načelnih izhodišč, so vrata odprta za druge interese povezovanja z manjšinami. In običajno so ti drugi interesi politični, kot to vidimo na primeru dokaj enostranske subvencijske politike republike Slovenije do koroških Slovencev.

Vsekakor smo veseli, da na kulturnem področju sodelo-

Dolgočasen posvet v Ljubljani

vanje poteka po nekih uravnovešenih poteh, saj je jasno razvidno, kaj se na področju kulture dogaja. Razveseljivo je tudi to, da na področju kulture še vedno poteka strokovna pomoč iz Slovenije. Vendar, to so ustaljene zadeve, ki jih preverjamo s kriteriji uspešnosti v kulturi. Prepričan sem, da lahko eno in drugo tudi na kulturnem področju izboljšamo, vendar bi bilo potrebno nekoliko več poslušati za specifične lastnosti, ki »zamejce« izkazujejo kot »drugačne Slovence«. Prepričan sem, da so takšni posveti potrebni, vendar naj bi bili od vsega začetka v vsebinsko sooblikovanje vključeni tudi neposredno nagovorjeni »zamejci« sami, ki pa smo bili tokrat le predmet razprav v Ljubljani.

Zato smo pač na tem posvetu drug o drugem slišali tisto, kar že nešteto krat, nismo pa se lotili niti ene teme, ki naj bi jo jasno opredelili in jo pripeljali tudi do nekih zaključkov. Pravzaprav je to dokaz, da republi-

vanji staršev, sestre in zaročenke ter provokacijami eksibicionističnega prijatelja-kolega Maxa Broda. V tem krogu je močno omejen in uklenjen, kar optično poudarja še scena (Toni Reichmann), železna konstrukcija, ki zakoliči prostor svobodnega gibanja. Predstava živi od odlične igre predvsem matere (Linde Prelog), neboljenosti pisatelja (Leandros Karger), besednih iger sestre Ottele (Nathalie Kux), demoničnosti Maxa Broda (Gerhard Lehner), vsiljivosti zaročenke Felice (Petra Kreuzer) in povprečnosti očeta (Horst P. Klaus). Ekstravagantne kostume je prispevala Elena Fajt Velikonja, glasbo Jožej Sticker, dramaturgijo Laura Ippen, maso Michaela Haag, tehniko Heinz Globotschnig, video pa Miha Dolinšek.

Predstava je v nemščini, dosledno dvojezičen pa je gledališki list. Vsekakor rezultat dobrega sodelovanja umetniških ustvarjalcev obeh narodnosti na Koroškem.

Izkoristite še priložnost in oglejte si predstavo, ki prikazuje družinske odnose na primeru znane literarne osebnosti.

K & K CENTER V ŠENTJANŽU

Množično ob razstavi Jožeta Boschitza

Pretekli petek zvečer se je med nas vrnil koroški Slovenec Jože Boschitz, doma iz Metlove, zdaj pa živeč na Dunaju. V kulturno-komunikacijskem centru Slovenske prosvetne zveze v Šentjanžu v Rožu je bila otvoritev in predstavitev njegove razstave likovnih umetniških del, ob tem pa tudi koncert vrhunskih glasbenih umetnikov Kristijana Filipiča in Tonija Kernjaka. Ob obsegu koncerta bi bilo večer boljše preimenovali v »Razstava in koncert«, vendar si je slikar želel prav to.

Tej oceni ne bom nasprotoval, rad bi ji pa še nekaj dodal.

Osebo sem to vključevanje v avstrijsko študentsko gibanje doživel kot neko katarzo, v njem smo bili tudi kot pripadniki slovenske narodne skupnosti priznani, celo več, marsikateri nemško govoreči je občudoval npr. antifašistični odpor koroških Slovencev, kot potomci smo črpali iz tega samozavest. V tem študentskem gibanju se nam je odpiral svet, ki ga do tedaj nismo poznali. V kakšnem svetu pa smo živeli?

Likovnega umetnika Jožeta Boschitza (desno) je številni publiki predstavil Marjan Sturm

Foto: SV

Prav nenavadna za otvoritev razstave pa je bila predstavitev umetnika, ki jo je tokrat opravil narodnostni politik Marjan Sturm, Boschitzev sodobnik, osebni in politični prijatelj iz študentskih let na Dunaju.

Marjan Sturm je med drugim dejal: »Božičeva interakcija med umetnostnimi koreninami, ki so v deželi, ter njegovim delom in ustvarjanjem izven dežele ter refleksija le tega mi odpira širšo dimenzijo razmišljanja.

Študentsko gibanje konec 60-ih in 70-ih let, v katero smo se vključili tudi nekateri slovenski šolarji in študenti, med njimi tudi Jože Boschitz, se ocenjuje nekako tako, da je bilo to obdobje, ko je študirajoča mladina tudi v manjšinskem vprašanju revoltirala zoper zamude države pri uresničevanju obveznosti iz državne pogodbe.

Prihajali smo iz pretežno kmečkih družin, kjer nas je konzervativno-katoliška socializacija v povezavi z narodnostno pripadnostjo dušila v ozkih okvirih slovenskega omahovanja in vsakodnevnega žrtvovanja v upanju na onstransko odrešenje.

Ko omenjam to, s tem ne mislim izpustiti iz odgovornosti koroško družbo, ki je ustvarjala take pogoje strahu in samozatejevanja, hočem le reči, da pa so taki pogoji v določeni meri ustrezali tudi političnim elitam znotraj narodne skupnosti. Zato mislim, da je naše vključevanje v avstrijsko študentsko gibanje – tudi ob vseh zablodah – v zadnji konsekvenci le pomenilo neko modernizacijo slovenskega narodnostnega gibanja.

Ne vem, kako je Jože Boschitz doživljal ta čas. Ne vem

ali njegova ustvarjalna radovednost izhaja iz obdobja, o katerem sem ravnokar govoril, mislim pa, da je to obdobje tudi njemu pomagalo prepoznati marsikatero socializacijske konvencije. Kajti že zelo zgodaj se je kot likovni umetnik odklopil od enodimenzionalno razumljene domačnosti in je v svojih delih reflektiral kompleksnost družbenih razmer.

Vedno tedaj, ko sem soočen s fenomenom slovenskega konzervativizma, ki ves kompleksni svet vidi izključno skozi očala »enotnosti in skupnega zastopstva«, ki kompleksni svet hoče zreducirati na manjšince in večince, na narodne priznavalce in na narodne izdajalce, skratka na konzervativno slovenstvo, se sprašujem, ali sem storil prav, ko sem se po študiju vrnil na Koroško in se vključil v delo ZSO ali pa so storili prav tisti, ki so kot Jože Boschitz ostali na Dunaju in tam delajo in ustvarjajo ...

Če je slovenstvo lahko izguba, potem mora najprej biti posest. Če pa je posest, potem gre tudi za oblast in kot taka potrebuje regulativ občeveljavne kolektivne identitete.

S tem hočem opozoriti, kako ideologija kolektivov vodi k temu, da hitro in enodimenzionalno ocenjujemo ljudi in jih hitro tudi odpisujemo ...

Anton Fister, slovenski duhovnik, pedagog, filozof in politik 19. stoletja, je kot edini katoliški duhovnik podprl marčno revolucijo leta 1848 in ker je slovenski konzervativizem stal na drugi strani revolucionarnega brega, se je opredelil za nemško radikalno smer.

Takih fenomenov imamo veliko, zato bo treba enkrat kritično in samokritično pretresti to slovensko narodnostno gibanje tudi iz vidika, koliko Slovencev je slovenski konzervativizem zaradi svoje ozkosti izrinil iz narodnostnega gibanja.

V ta kontekst štejem tudi kolega Boschitza, ki bi ga pred desetimi leti še pozdravil kot našega slovenskega rojaka, ki mu je usoda na žalost namenila, da mora živeti na Dunaju, danes pa sem vesel, da je med nami umetnik Jože Boschitz, bivši tovariš Jože, ki nosi v sebi vso raznolikost in ki ima dar, da to raznolikost upodablja v slikah.

KLAGENFURTER ENSEMBLE

Franzoblova komedija »Kafka«

Režija Marjan Sticker

Premiera je bila 22. oktobra, zadnje predstave pa so še ta teden v četrtek, petek in soboto ob 20.00 uri v Celovcu, Südbahngürtel 24.

Avstrijski pisatelj Franzobel (dobitnik nagrade Ingeborg Bachmann 1995) je v središče komedije postavil Kafko, kar v prvem trenutku močno iritira, saj tudi površni poznavalci Kafkovih del vedo, da se ne v njegovih delih ne v njegovem življenju ni zgodilo kaj posebej smešnega, ali pravišjega za komedijo. Če pa komedijo tolmačimo v tem smislu, da povzroča oseba, o kateri je govora, svoji ožji in širši okolici samo »komedije«, pa se gledališkemu komadu že približujemo.

Avtor oziroma režiser prikazuje pisatelja v družinskem krogu, kjer se občutljivi, nezmožni, perverzni nepridiprav le težko znajde med pričako-

NOVOST ZALOŽBE DRAVA

Knjiga o konstruktivizmu

Avtor knjige Willibald Dörfler, rektor celovške univerze, je ob predstavitvi knjige »Ernst von Glasersfeld – Konstruktivismus stat Erkenntnistheorie«, dejal: »Ponosen sem, da ima celovška univerza stalen kontakt z Glasersfeldom, kateremu smo lani podelili tudi naslov častnega doktorja. Gre mi za to, da znanost upošteva tudi tiste, ki razmišljajo izven ustaljenih tokov in že preverjenih poti, ki niso konvencionalni. Znanost se mora zavedati, da ne obstaja samo ena rešitev, temveč je tre-

ba individuumu ponuditi različne poti. Treba je ljudi opogumljati, da se ukvarjajo z novim, neznanim, in da se ne zadovoljijo s tistim, kar je že znano. Morda je za nekatere napačne posledice današnje tehnologije kriva prav ta konvencionalnost, ki si ne upa birati drugačnih pristopov do problemov.«

Tak alternativni inovator je Ernst von Glasersfeld, ki postavlja pod vprašaj vse, kar šteje družba za nepremakljivo in večno. »Zame je problem realnosti postal aktualen že zelo zgodaj. Doraščal sem v več kot enem jeziku in tudi v več kot enem jeziku živel in delal. Zato ni čudno, da začneš razmišljati o jezikih in sporazumevanju.

Kmalu ugotoviš, da razlika med jeziki ni le v besedah in v gramatiki, temveč tudi v pojmi, v katerih skušaš izraziti to, kar si doživel.«

Knjiga je izšla pri založbi Drava, kjer je izšla že vrsta knjig v ediciji TRI. Tu najdemo že vrsto del, ki so jih napisali sodelavci celovške univerze. Direktorica založbe Drava se je pohvalila, da je ta program nalletel na precejšen odmev tudi na frankfurtskem knjižnem sejmu, saj najdemo v njem leposlovje, znanost in pa tudi knjigo, kakršna je slednja, ki povezuje obe komponenti.

Knjiga je izšla v nakladi 1000 izvodov, dobite pa jo za 219 šilingov. S. W.

KLASIČNI KONCERT V ŠENTPRIMOŽU

Glasbena virtuoza Filipič in Kernjak očarala

Koncertov klasične glasbe naše občinstvo še ni toliko vejeno kor siceršnjih zborovskih in gledaliških predstav. Toda šentprimoška »Danica« ima očitno vzgojeno poslušalstvo, ki zna ceniti tudi kaj več, vrhunsko umetnost.

Dvorana kulturnega doma v Šentprimožu je bila preteklo soboto skoraj povsem zasedena. Resda je bilo nekaj poslušalcev tudi iz drugih krajev, toda za klasični koncert kljub temu odlično spričevalo društva.

V parterju je bil postavljen klavir in le soji luči so osvetljevali dva naša vrhunska mlada umetnika, 26-letnega flavtista Kristijana Filipiča iz Velinje vasi v občini Bilčovs in 24-letnega pianista Tonija Kernjaka iz Trebinje pri Šentilju. Dva Gorjanca torej, oba študenta na solnograškem Mozarteumu, najvišji glasbeno-umetniški šoli v Avstriji.

Nekako svečano vzdušje je bilo v dvorani. Ljudje so se v spoštovanju do umetnikov in pred neznanim med seboj pogovarjali tiho, šepetaje. Kaj takega doživiš le na koncertih s »prominentno« publiko.

Flavtista Kristijana Filipiča in pianista Tonija Kernjaka je pred začetkom koncerta pozdravila in predstavila predsednica SPD »Danica« Fini Kraut.

Pianist Toni Kernjak in flavtist Kristijan Filipič na koncertu v Šentprimožu

Foto: SV

Poslušalstvu je navedla njuno šolanje in glasbeno pot, njune uspehe na avstrijskih in mednarodnih tekmovanjih. Filipič je bil učenec slovenske glasbene šole, Kernjak pa je ubiral svojo izjemno zanimivo pot.

Nastop obeh mladih virtuozov je bil čudovit. Usklajeno sta začela štiristavčno Bachovo Sonato za flavto in basso continuo v e-duru. Koliko usklajenosti! To zmoreta le interpreti, ki glasbo pojmujeata na višji umetniški ravni, ki je ne preigravata, temveč vnašata vanjo svoj lastni izraz. To zmoreta le glasbenika, ki se tudi sicer v odnosu

in čustvovanju do glasbene izpovedi povsem ujemata.

Na sedeže sta pripela poslušalce, v dvorani je bilo slišati vsak njun ton, od pianissima do mogočnega forteja, od nežnega čustvovanja do divje erupcije. Poslušalci so se ujeli v njuno glasbo. Ob vsaki skladbi so bili z njima vse bolj povezani.

Sledila je Fridricha Kuklaova Introdukcija in variacije na temo »Eurante« Carla Marie von Webra za flavto in klavir op. 63, nato pa je Kernjak v pianistično vrhunskem nivoju sam v dveh stavkih zaigral Franza Schuberta Skladbo za klavir v

es-duru D 946. Skupaj sta naša instrumentalna umetnika zaigrala še Kuhlaov Divertissement št. 6, op. 68 v cis molu, Alfreda Caselle Sicilienne in Fr. Martina Balado za flavto in klavir, Toni Kernjak sam pa po odmoru še Sergeja Prokofjeva skladbo za klavir op. 75 iz »Romea in Julije«.

Kljub dokaj dolgemu pro-

gramu poslušalcem vrhunske umetnosti in usklajenosti še ni bilo dovolj. Z dolgotrajnim aplavzom so umetnika še dvakrat privabili predse in tako sta dodala še dve krajši na jaaz uglašeni skladbi.

Vsi skupaj zlepa ne bomo pozabili tega večera vrhunske instrumentalne glasbene umetnosti.

Jože Rovšek

KOROŠKI KULTURNI DNEVI V MARIBORU

Vrhunski koncert in 70 let KKS

Letošnje kulturne dneve koroških Slovencev v Mariboru, ki z manjšimi presledki potekajo že od leta 1984 naprej, je zadnje sredo, 4. novembra, v kazinski dvorani mariborskega gledališča odprl mariborski župan Alojz Križman. Začetek teh dnevov je bil po mnenju obiskovalcev pravi glasbeni užitek, saj sta Toni Kernjak na klavirju in Kristijan Filipič na prečni flavti izvedla odlični klasični koncert. Zadovoljstvo je bilo nepreslišno, da je kulturna ponudba iz Koroške le tako raznolika, da poleg ustaljenih zborovskih predstavitev premore tudi druge, in v tem primeru visokokvalitetne kulturne storitve.

Z odprtjem kulturnih dnevov in koncertom Kernjaka in Fili-

piča pa je potekala hkrati slovesnost ob 70-letnici obstoja Kluba koroških Slovencev v Mariboru. Pri tem so vsi navzoči iz Koroške in Maribora posebej poudarili pomen kluba kot povezovalnega dejavnika med koroškimi Slovenci in Slovenijo. Predstavniki kluba so se v preteklosti večkrat oglašili pri slovenskih oblasteh v korist in v podporo koroških Slovencev, bili so pa tudi tisti, ki so v prvih povojnih letih pomagali Slovenski prosvetni zvezi, da je lahko organizirala svoje pevske turnee po bivši Jugoslaviji. Začetek teh turnej je bil prav v Mariboru. Končno pa so tudi sopodbudniki in soorganizatorji slednjih kulturnih dnevov koroških Slovencev v Mariboru.

PREMIERA II V BILČOVU

Odlična igra, sporna izpoved?

Marko ukleščen tava med sebi (ne)enakimi

Da že na začetku povem: tisti, ki si delajo preveč preglavic z izpovedjo bilčovske predstave »Tu se ne da nič drugega kot pisati pisma«, so deloma dlakocepci. Peter Goedel in Herbert Hougen, avtorja dramskega besedila (ali sta bila Nemca ali Avstrijca, sploh ni pomembno), sta dregnila v družbeno stvarnost mladostnikov, ki se v svojem mišljenju in ravnanju gibljejo drugače, kakor od njih pričakuje ukaupljeni svet odraslih. Prav nič ni pomembno, da imajo danes šolska pedagogika, psihologija in tudi psihiatrija drugačen odnos do razreševanja teh problemov, da izpoved igre morda več ne ustreza dejanski praksi, problemi mladostnikov ostajajo, pa nam je prav ali ne, in prav za to gre v tej igri. Izpovedi igralcev v gledališkem listu kažejo, da obstajajo tudi v tej koroški družbi in v slovenskih izobraževalnih ustanovah. Priporočam gostovanje v naših srednjih šolah!

Zdaj že predavnimi leti je Marjan Štikar isti tekst uprizoril pod naslovom »Kričal bi«. Izpovednost tega naslova je za to vsebino res bolj primerna. Ne le kričal, tudi stebel bi se, kajti v njej je toliko odkritega in prikritega terorja, da človek komaj verjame, da je v civilizirani družbi, ki se ukvarja z vsem mogočim, verjetnim in neverjetnim, na človeka pa pozablja, to sploh mogoče. Predvsem pa ta družba pozablja na otroke, mladostnike, težke v

svoji puberteti, ki bi bili potrebni največje pozornosti in razumevanja.

Družba, splošen pojem – vse in nič. Bodimo bolj konkretni: starši s svojimi problemi, naveličani, in pokorščine vajeni učitelji, socialni in psihološki svetovalci, zdravstvene ustanove in njihovo osebje – ti so ožigosani v tej mladinski drami.

Marko je sin ločene in spet

poročene matere, ki si ga tudi zaradi svojih občutkov krivde pretitrano svoji, njegov očim od njega pričakuje ljubezen, sam mu je pa ne daje. V šoli imajo taki otroci iz adaptiranih družin že tako poseben status. Obravnavajo jih kot sumljivo problematične. Marko je zelo inteligenten, a težko prilagodljiv. To pa profesorje moti. Potreboval bi več ukvarjanja, a to najde le

pri eni profesorici. Preostali komaj čakajo, da se ga znebijo. Ne v vzgojni zavod, po prekrških strokovnjaki ugotovijo, da sodi v psihiatrično kliniko, bolje norišnico. Iz nje ni (vsaj še nedaleč tega ni bilo) izhoda. Družba je (bila) takega motečnega za vekomaj rešena.

Bilčovski starejši mladinski skupini in njeni režiserki Bernardi Gašperčič lahko za to

predstavo samo čestitam! Igralci so se vživeli kot bi igrali sebe ali prijatelja, ki je zašel v stisko. Ob tem so zagotovo v smislu medčloveških socialnih odnosov mnogo razmišljali in se naučili. Pomemben kapila za bodočnost!

Scena je bila postavljena preprosto, hladno, vsebini primerno, glasba je dopolnjevala dramatičnost, kostumi so bili primerni, luč bi bila lahko boljša, a je tehnika ne dovoljuje.

Med igralci se je izkazala precejšnja izenačenost, kajti vsi so igro vzeli zelo za res. **Danica Reichmann** je skoraj naravno zaigrala vlogo razdvojene matere. **Mihi Kristof** je bil pravšnji problematični, a pozitivni pubertetnik, žrtev, **Janja Kolter**, edina med njegovimi zagovorniki, je simpatično zaigrala pozitivno osebnost, prav tako tudi **Martina Laussegger** v vlogi dekleta Lučke ter deloma še Neža – **Milena Reichmann**, vsi ostali (očim – **Štefan Reichman**, ravnatelj – **Alexsander Mann**, profesorica – **Breda Zablatnik**, učitelj – **Fabian Gasser** in psihologinja – **Martina Schellander**) pa so s pravšnjo mero zaigrali nenaklonjene in usodne osebnosti.

Glasba je bila spet uspel produkt Jaroslava Cefere, za tehniko je skrber Simon Einspieler, veliko zaslug za uspeh pa pripisujem tudi mentoricama in »deklicama za vse« Mariji Hedenik in Rezi Gasser.

Skupino s to predstavo priporočam za gostovanje!

Jože Rovšek

PRIREDITVE

ČETRTEK, 12. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
10.00 Nastop čarovnika Grege
LJUBLJANA, Galerija Družina, Krekov trg 1 – KKZ, Mohorjeva
18.00 Odprtje razstave in literarno branje Gustava Januša. Glasbeni okvir: Janez Gregorič, kitara, soprireditelj: Galerija Družina
LJUBLJANA, Klub Nove revije, Cankarjeva 10 – KKZ, Mohorjeva
19.00 Dr. J. Strutz: »Profil nove slovenske literature na Koroškem«
DUNAJ, v klubu, Mondscheingasse 11 – KSŠSD, KDZ, MLEL
20.00 Začetna fešta MENS-seminarja

PETEK, 13. 11.

- LJUBLJANA, Slovenski etnografski muzej – KKZ, Mohorjeva
18.00 Otvoritev razstave »Oblačilna kultura v Rožu«. Glasbeni okvir: ženska vokalna skupina iz Slovenjega Plajberka, soprireditelj: Slovenski etnografski muzej
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.00 Razstava »Karikature«. Razstavlja: Petar Pismestrovic
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Forum za zdravstvena vprašanja: Alergije. Predavatelj: dr. Manfred Wohofsky
VELINJA VAS, gostilna Seher – SPD Bilka
20.00 Bilčovska jesen – Reggae večer s skupino »Destination«

SOBOTA, 14. 11.

- VOGRČE, v župnišču – KKD Vogrče
14.30 Premiera igre: »KEKEC« (Janko Moder). Nastopa: mladinska gledališka skupina KKD Vogrče, režija: Pepej Polesnig
VELINJA VAS, gostilna Seher – SPD Bilka
16.00 Bilčovska jesen – Literarno branje za otroke: Primož Suhodolčan
PREVALJE, v družabnem domu – Kulturno društvo s Prevalj
18.30 Slavnostna akademija ob stoletnici rojstva dr. Franca. Sušnika
DUNAJ, Schutzhaus Waidacker
19.00 Martinovanje. Glasba: ansambel Brane Drvarič iz Ivanjc
VOGRČE, v župnišču – KKD Vogrče
19.30 Ponovitev igre: »KEKEC« (Janko Moder). Nastopa: mladinska gledališka skupina KKD Vogrče, režija: Pepej Polesnig
OBIRSKO, pri Kovaču – EL Železna Kapla
20.00 Martinovanje – Koncert MPz SPD Trta Žitara vas. Ob 21. uri ples z ansamblom Svetlin
DUNAJ, v HAKu, Schwindgasse 14, 1040 – KSŠSD, KDZ, MLEL
21.30 Zaključna fešta MENS-seminarja. Igrala bo afriška skupina »The Bama all stars«

NEDELJA, 15. 11.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k in SPZ
10.00 Otroška predstava »Cirkus z divjega zahoda«. Gostuje: Otroška gledališka skupina SPD Bilka iz Bilčova
ŠKOCIJAN, v Posojilnici – KD Škocijan
10.30 Redni občni zbor
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Lutkovna predstava »Šivilja in škarjice« (Kette/Gasperčič). Gostuje: Teatr za vse – Jesenice
SELE, v farnem domu – KPD Planina Sele
15.00 Igra: »Cirkus z divjega zahoda« (Žarko Petan). Nastopa: mlajša mladinska skupina SPD Bilka; režija: Bernarda Gašperčič
VELINJA VAS, gostilna Seher – SPD Bilka
20.00 Bilčovska jesen – Kabaret »Durchbruch!« Kommerz mit Herz. Nastopa: Mike Supancic

PONEDELJEK, 16. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Težave z žolčnimi kamni. Predava: dr. Josef Trattnig

SREDA, 18. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
17.00 Začetek seminarja v 10 delih: Vedenjske motnje pri otrocih in mladini. Predava: prim. univ. doc. dr. Georg Spiel
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Diapredavanje: Steklene okna Marca Chagalla (I). Predava: rektor Hermann Josef Repplinger

ČETRTEK, 19. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
10.00 »Iz roda v rod« – zgodbe, pesmice in pravljice. Predavajo: Ciril Rudolf, Lenčka Kupper, Niko Kupper
LEDINCE, pri Borovcu – Otroški vrtec »Ringa raja« v Ledincih
20.00 Predavanje: »Izziv in možnosti večjezičnih otroških vrtcev«. Predava: dr. Georg Gombos – univerza Celovec

PETEK, 20. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
15.00 Retorični seminar: Kako se naučim govoriti? Vodi: Phillip Karl Maurer; traja do 21. novembra, do 17. ure
ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k in SPZ
19.30 Večer klasične glasbe. Nastopata: Josef Zenkl (klarinet, saksofon) in prof. Wladimir Romanov (klavir)
ŠENTJAKOB, občinska kulturna dvorana – Občina Šentjakob
20.00 Odprtje bienalne razstave »Konjički Šentjakobčanov«

SOBOTA, 21. 11.

- ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD Zarja
19.00 Komedijska »Gospa Ministrica« (Branislav Nušič). Gostuje: Kulturno umetniško društvo »Zarja« iz Trnovelj

DVOJEZIČNA TRGOVSKA AKADEMIJA

vabi na

5. MATURANTSKI PLES

v petek, 20. novembra 1998, ob 19.30
v Domu sindikatov v Celovcu, Bahnhofstr. 44
Za ples igrajo Gašperji & Slenders

Prisrčno vabljeni!

KKD VOGRČE

vabi na

PREMIERO
Janko Moder

KEKEC

v soboto,
14. novembra 1998,
ob 14.30
v župnišču v Vogrčah

Nastopa mladinska
skupina KKD Vogrče,
režija Pepej Polesnig

Prisrčno vabljeni!

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA dr. Franca Sušnika

vabi na

otvoritev razstave
in predstavitev knjige
Dr. Franc Sušnik (zbornik ob
100-letnici rojstva in razstava o
njegovem življenju in delu)

- v četrtek, 12. novembra '98, ob 17. uri,
- v prostorih knjižnice na Ravnah na Koroškem

Hanzi Sluga z Bele pri Železni Kapli – rojstni dan; Milan Hobel iz Šentprimoža – 30. rojstni dan; Pavl Fritz s Kota pri Šentjakobu – rojstni dan; Rezika Lederer iz Šentjakoba – rojstni dan; Elisa Leben iz Pliberka – rojstni dan; Mirko Kraiger iz Strpne vasi – rojstni dan; Mirko Perč iz Rinkol – rojstni dan; Martin Pandl iz Branče vasi –

RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 12. 11.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 13. 11.
18.10 »Utrip kulture«
SOBOTA, 14. 11.
6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 15. 11.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (žpk. F. Zergoi)
18.00 Dogodki in odmevi
PONEDELJEK, 16. 11.
18.10 Kratek stik
TOREK, 17. 11.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 18. 11.
18.10 Singgemeinschaft Oisternig – nova zgoščenka »Vascit pr Zile«
21.04 Večerna: Kulturna obzorja

STROKOVNO PEDAGOŠKO ZDRUŽENJE vabi na

seminar slovenskega knjižnega jezika in dvojezične didaktike za dvojezične učitelje iz Madžarske (Porabje), Italije (Beneška Slovenija) in Avstrije (Koroška in Štajerska).

SOBOTA, 21. NOV. 1998

- 10.00 Dvojezično šolstvo na Koroškem (Tomaž Ogris).
14.00 Predstavitev knjige »Lepo pozdravljeni« ter praktično delo ob knjigi (Miha Urbinc).
16.30 Janez Gregorič bo ob spremljavi s kitaro z udeleženci pel narodne pesmi, prirejene za šolo. Predstavil bo tudi priročnike »Zapoj še ti!« 1, 2 in 3 ter kaseti za zgoščenko. Zvečer bo ob kmečkem bifeju in petju družabno srečanje vseh dvojezičnih učiteljev.

NEDELJA, 22. NOV. 1998

- 9.00 Katarina Sticker bo predstavila svoj učbenik »Hej, ti!«.
11.00 Posredovanje slovenskega jezika s komunikativno metodo (Rezika Iskra).
13.00 Kosilo pri Seherju v Velinji vasi; za tem zaključek seminarja v k & k centru v Šentjanžu.
Kolegice in kolege, ki jih seminar zanima, prosimo, da se čim prej prijavijo pri Reziki Iskra telefon 0 42 20/25 05.

Po svetu se kotali
majhna pika
in nestrpno čaka.

PRAZNUJEJO

rojstni dan; Rupert Mikl iz Celovca – rojstni dan; Mici Lipuš in Justo Dovjak iz Sel – rojstna dneva; Karolina Zechner iz Gornje vasi pri Žvabeku – 70. rojstni dan; Polde Knez z Bele pri Železni Kapli – rojstni dan in god; Tinej Križnik iz Mo-

krij – rojstni dan; Cecilija Preinig iz Grabalje vasi – rojstni dan; Matevž Weber iz Želuč – 65. rojstni dan; Susi Sadovnik iz Celovca – 30. rojstni dan; Elsi Hribar iz Celovca – rojstni dan; dr. Jože Messner iz Salzburga – rojstni dan; prof. Marija Spielier iz Celovca – rojstni dan.

Slovenski vestnik čestita!

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 15. 11.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 16. 11.
2.50 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

- Vsak človek je enkraten: interkulturni projekt v ljudski šoli Žvabek
- Po 9 letih odmora spet koroški kulturni dnevi v Ljubljani
- Kulturni dom Pliberk: kako naprej?
- Kaj takega: od kdaj pa je Velinja vas karibski otok?
- Kupite, kupite, boste že imeli: Martinov trg v Borovljah

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TEŠTEVILKE Jože Rovšek

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser StraBe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

OTROŠKI VRTEC V LEDINCAH

Veselimo se z »Ringa rajo«

Pred mesecem dni in pol, v ponedeljek, 21. septembra, je v Ledincih v občini Bekštanj prvič odprl svoja vrata večjezični vrtec Ringa raja. S finančno pomočjo predvsem zveze, dežele ter tržne občine Bekštanj se je uresničila dolgoletna želja staršev po ureditvi takšne ustanove.

Precejšnje število deklic in dečkov se zdaj v hotelu »Mit-tagkogel«, po domače pri Borovcu, v Zgornjih Borovljah, kjer je društvo Ringa raja našlo nadvse primerne prostore, igra in prepeva v jesenski čas. Posebnost zasebnega vrtca je ta, da imajo otroci možnost živeti v skupnosti, v kateri se občuje večjezično, kar pomeni, da otroci poleg slovenščine in nemščine spoznava-jo tudi italijanski jezik. Odgovorno vzgojno in jezikovno delo vodi vzgojiteljica Valerija Takáč-Zinrajh, ki je že vrsto let vzgajala v otroškem vrtcu šolskih sester v Šentpetru. Kot dopoldan-

ska pomočnica in popoldanski pomočnik vzgojiteljici stojita ob strani Margit Wutti in Martin Koren. Gaia Galvani, naša Italijanka, bo vrtec obiskovala vsak teden in prinašala tudi že od staršev težko pričakovano novost v predšolski vzgoji. Od oktobra naprej bo v otroškem vrtcu pod vodstvom Anice Lesjak-Ressmann tudi še več prepevanja in igranja na instrumentih. Večjezični otroški vrtec Ringa raja upa, da bo s tem

še bolj pridobival na ugledu in bo v veliko veselje vsem, ki so bili v zadnjih mesecih s podporami in s svojimi pridnimi rokami požrtvovalno pri delu.

Marsikaj je ob hitrem začetku zahtevalo tudi improviziranje. 8. decembra t. l. bo vrtec ob slavnostni otvoritvi tudi javnosti pokazal prve sadove tega kratkega obdobja, ki so društvu, vzgojnemu osebju in posebej še staršem v velik ponos in vsem v pristočno zadoščenje.

RAVNE NA KOROŠKEM

Zbornik mesta ob 750. obletnici

Poteka leto prireditve ob jubileju prve znane pisne omembe mesta Ravne na Koroškem iz leta 1248. V četrtek, 5. novembra, so v večnamenski dvorani ravske železarne sodelavci Koroškega muzeja predstavili zbornik Ravne na Koroškem, 750 let prve pisne omembe. Sodobno oblikovano publikacijo je izdala in založila občina Ravne-Prevalje, njen izid v nakladi 3000 izvodov pa so omogočile tudi tukajšnje gopodarske in druge organizacije.

Župan Maks Večko je z uvodnim besedilom pospremil zbornik na pot in med drugim zapisal, da se je kraj v zadnjih petdesetih letih najbolj afirmiral in je že leta 1952 dobil status mesta in mestne občine, vendar pa mu sedanja oblast ne priznava položaja mestne občine. Publikacijo toplo priporoča za predstavitev kraja ljudem po svetu, saj so izčrpnemu besedilu dodane številne fotografije.

Zgodovinske podobe je podala mag. Karla Oder, citat kratkega povzetka: »Mesto Ravne na Koroškem se je razvilo ob križišču rimske ceste iz Celja proti Podjuni in mlajše ceste pri Dravogradu. Ime Gutenberg, Guštanj, je v do sedaj znanih pisnih virih prvič omenjeno leta 1248. Od konca 13. stoletja je bil kraj v rokah Vovbrških, Žovneških in Aufeinsteinov, potem postane deželno knežji trg z deželskim sodiščem. Ob koncu

15. stoletja so tod pustošili Turki in Ogri. Naklonjenost protestantom je povzročila reakcijo škofa Hrena, da je dal zgraditi romarsko cerkev na Uršlji gori. V 16. in 17. stoletju je trg pridobil pravico do treh letnih sejmov. Ob reki Meži se je iz kovaških in žebeljarskih obratov razvila jeklarna grofov Thurnov. Po drugi svetovni vojni se je razširila v Železarno Ravne, podjetje, ki je narekovalo utrip življenju v kraju. V zadnjem stoletju se je prostor med gradom, trgom in železarno razvil v sodobno mesto. Kot središče Mežiške doline je Ravne predstavil Miroslav Osojnik, skozi železarsko tradicijo, prebivalstvo ter infrastrukturo: »Osrednji del je namenjen sprehodu med kulturnimi zavodi ter kulturno zgodovinsko in naravno dediščino kraja. V gradu Ravne, dvorcu iz 16. stoletja, sta Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika in Koroški muzej, ki ohranja preteklost Koroške krajine. Ob gradu je mestni park, mesto pa lepšajo jeklene skulpture Forme vive. Grad Javornik je renesančno-baročni dvorec nad starim mestnim jedrom, Stara ulica pa je najlepši predel tega jedra. Na vzpetini nad starim trgom stoji cerkev sv. Egidija, na zahodnem mestnem robu pa je cerkev sv. Antona Puščavnika. V mestu je monumentalni spomenik vsem znanim in neznanim junakom, ki so padli v drugi svetov-

ni vojni. Prispevek se sklene s predstavitev gozdne učne poti Navrški vrh in Votle peči, edinstvenega geomorfološkega pojava v republiki Sloveniji.«

Bodoči urbani razvoj mesta sta zasnovala arhitekta Alenka Fikfak in Uroš Reiter in med drugim navajata, da bo mestno središče »ohranilo vlogo mentalnega in kulturnega centra, ki bo imel urejene prometne povezave z ostalimi območji mesta. Ob tem moramo upoštevati njegovo specifični razvojno pot industrijskega kraja, kar daje naselju v kombinaciji s starim jedrom in stanovanjskimi soseskami specifično podobo in funkcijo.«

Zbornik vsebuje tudi bogato zbirko fotografij Toma Jeseničnika, se pa dopolnjuje z razstavo ob jubileju Raven na Koroškem, ki je postavljena v Likovnem salonu ravskega gradu in bo odprta še do sredine januarja prihodnjega leta.

Samo Šavc

KOROŠKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO 1998/99 Remi šahistov »SŠK Obir I«

Prva ekipa SŠK Obir je v 3. krogu koroškega šahovskega prvenstva v 1. razredu-vzhod remizirala: dvoboj z moštvom iz Blatograda neodločeno 4 : 4.

Pismo bralke

*Wie der Schelm denkt,
so ist er ali ZMEDA v postelji*
Odperto pismo dr. Antonu Zmedi

Poznate tudi vi duhovite, sicer dostikrat z domačim hlevnim govnom (ki se ga ni sramoval) prepredene, skurne in gorše stori-je koroško-slovenskega literata, ki je znal poantirano prikazati koroško, pa tudi splošno-človeško stvarnost, je svojčas učil nas perspektivne mlade zmede slovenščine in tega, da jo je treba uporabljati, in je v tej zadevi marsikomu verbalno prisolil tudi kako krepko?

Spoštovani prof. dr. Zmeda, ni lepo, da ga tako ukanete in v časopisu, kjer ima ali je imel svoj kotiček tudi on, na tak način pohvalno vržete tja v en dan »... in več nemško se je tudi čekalo ...« V tej zvezi se spomnim tudi radijskega pogovora z eno gospo novinarko, (ki sama zelo dobro govori slovensko) ki je našla pohvalo za »večjezičnost« naše mladine in to ob primeru stavka »To je full tepat«, ki je po njenem mnenju torej vzorno trojezičen. To ni kritika nad programom, kakršnega si je zasnoval radio AGORA (ne morem si predstavljati, da bi uredništvo s svojim

namenom upoštevanja v večji meri tudi nemščine želelo dati prostora takim jezikovnim spakam).

Obe radijski postaji se dobro dopolnjujeta in želim jima čim več poslušalcev. Nihče ne trdi, da je že kot mojster padel z neba. Tako radio KOROTAN kot tudi radio AGORA se trudita, da bosta začetne težave, naj bo zaradi tehnike, jezika, glasu ali nasploh načina podajanja informacij, kmalu prebredla.

Če pa kdo želi trud, to in ono ustvarjalno iskro in voljo do dela, pomešano še z dobro kapljico idealizma, torej vso to zagnanost že v kali uničiti oz. svojo nezmožnost, premišljevali v večjih kategorijah, prenesti tudi na mladino (kar me zelo spominja na ljudi, ki jih radi imenujemo »večnovčerašnjike«), je seveda vsak poizkus resne razprave bob ob steno.

Tudi vaše šale so bile že boljše, a vendar sem premišljala o tem, da bi Vas, spoštovani prof. dr. Zmeda, povabila na zajtrk – profil navsezadnje imate.

Sedaj pa, Vaše profesorstvo in doktorstvo, si tega ne upam več, saj bi morda hoteli skočiti še v mojo posteljo!

Sonja Kert-Wakounig,
Škocjan

Spoštovana!

Zaradi resnosti zadeve je uredništvo prof. dr. Antona Zmedo pred objavo seznanilo s pismom bralke in ga poprosilo za pojasnilo. Prof. Zmeda se je opravičil, da zaradi hude zaposlenosti (saj veste, cizibava ipd.) ne more takoj odgovoriti. Samo toliko nas je prosil, da pojasnimo: Ni res,

da je gospod prof. dr. Anton Zmeda, kakor tudi to pismo bralke zbuja sum, pri enih bolj, pri drugih manj priljubljeni bivši profesor slovenščine na slovenski gimnaziji v pokoju in cenjeni pisatelj, temveč izključno gospod prof. dr. Anton Zmeda. To s posteljo pa pravi, da bo iz moralnih vzrokov še temeljito premislil.

K pismu!

Pa še moja gorčica, vulgo zenf: tisto s trojezično mladino je bilo mišljeno »za hec« in to sem tudi povedala, malo pred oddajo sem ta stavek namreč slišala. Ampak kljub temu, da zelo dobro govorim slovensko, se moram še vedno učiti. Poznala sem čisto naveden, smrdeč hlevski gnoj; če

pa je hlevno govno bolj imenitno in manj smrdi in so polja z njim bolj pognojena, naj se ne piše hlevski gnoj, ampak hlevno govno. Bojim se, da bi naš običajno zelo direktni prof. Messner, ki pa zagotovo ni prof. dr. Zmeda, zapisal kar grozno besedo (kravji) drek, česar bi si jaz nikoli ne upala, tako (po)hlevna sem!

S. W.

MOHORJEVA SPOROČA

Nagrada Chr. Nöstlinger

V torek, 10. novembra, je glavni odbor založnikov in knjigarjev v okviru Avstrijskega knjižnega sejma na Dunaju, na katerem so sodelovale tudi vse tri koroške

slovenske založbe – Drava, Mohorjeva in pa Wieser, za življenjsko delo podelil svojo najvišjo nagrado mladinski pisateljici Christine Nöstlinger. Tri njene knjige, »Zgodbe o Francu«, »Franceve ljubezni« in »Debela Nela in zavaljeni Jani« so v slovenskem prevodu izšle tudi pri Mohorjevi založbi v Celovcu.

Zmagala sta Dušan Jokovič in Johann Wolte, remizirali so Hans-Christian Wolte, Wolfgang Moser, ravnatelj Josefa Hanschou in Ojster, brez točk pa sta ostala Harald Wolte in Andreas Karner. Na lestvici so Obirčani z 11,5 točke na 4. mestu in imajo še vse možnosti za uvrstitev v play off-tekmovanje za vstop v podligo-vzhod.

Že drugi neodločen rezultat je dosegla druga ekipa Kapelčanov. Po remiju proti Frantschachu v prvem krogu se je tudi dvoboj z ekipo iz Gospe Svete končal z rezultatom 2 : 2. Zmagal je ravnatelj Hanschou, remizirala pa sta Manfred Topar in Johannes Joschtl. Na 10-mestni lestvici je »SŠK Obir II« zdaj peti. I. L.

BOKS

Wieser boksal na državnem prvenstvu

Franci Wieser (HSV Celovec) je 6. in 7. novembra nastopal na državnem prvenstvu v boks v Linzu. V polfinalu je bil njegov nasprotnik Štajerc Manfred Maier. V 3. in 4. rundi je Wieser dobil opomin zaradi nedovoljenega udarca. Za to so mu odtegnili 4 točke, kar je povzročilo poraz po točkah s 7 : 9. Maier je v nadaljevanju postal avstrijski državni prvak v superteški kategoriji, v finalu je z 20 : 5 zmagal proti Robertu Sittlerju z Dunaja.

Drugi koroški zastopnik je bil Freddy Steiner od BC Šentvid. Tudi ta je podlegel svojemu nasprotniku Ahmetu Mareiu iz Tirolske v polfinalu lahke kategorije z 8 : 19.

Franci Wieser bo letos še 20. novembra boksal na mednarodni boksarski reviji v Kranju in 11. decembra za avstrijsko reprezentanco v Brnu na Češkem.

Franci Wieser po dvoboju z Manfredom Maierjem

Foto: SV

NOGOMET – REGIONALNA LIGA

Zmagali vsi koroški klubi

V zadnjem regularnem krogu pred zimo je bilo kar pet zmag koroških klubov. Tako se je SAK v tekmi proti LUV Graz po začetnih težavah le še ujel. Štajerci so povedli v 19. minuti in dolgo časa branili ta rezultat, toda v drugem polčasu so se igralci SAK »zbudili«. Izkoriščena enajstmetrovka Lojzeta Sadjaka v 67. minuti je bila samo začetek. Roman Oraže je z izrednim strelom iz daljave poskrbel za vodstvo (78.) in izredni akrobatski strel Eberharda (84.) je postavil končni rezultat 3 : 1 za Slovenski atletski klub.

Tudi **Pliberk** se je doma proti

St. Florianu pokazal močnejši kot še pred kratkim. Moštvo je pokazalo boljše poteze, le pred golom je bilo nekaj težav. Toda napadalec Huber (86.) in Miklau (87.) sta šele tedaj, ko je bilo že skoraj prepozno, zagotovila svojemu moštvu zmago z 2 : 0. Zagotovo je bila to tudi po štirih krogih, v katerih so ostali Pliberčani neporaženi, zelo pomembna zmaga, saj prav ta pomeni, da Pliberku ni treba »prezimiti« na enemu izmed izpadnih mest. Vsekakor – pliberška ekipa ima na programu še dodatno zamudno tekmo proti Gratkornu (14./15. 11.) preden bo lahko uživala zasluženi odmor.

Rezultati: LUV Graz – SAK 1 : 3 (1 : 0), Pliberk – St. Florian 2 : 0 (0 : 0), Lienz – Leibnitz 3 : 0 (1 : 0), Voitsberg – Šentvid 1 : 2 (0 : 2), Grieskirchen – WAC 1 : 5 (1 : 3)

1. Hartberg	13	11	1	1	32:6	34
2. Gratkorn	11	6	3	2	25:14	21
3. Pasching	11	6	3	2	15:7	21
4. Voitsberg	13	5	4	4	17:16	19
5. Wels	11	4	6	1	15:9	18
6. SAK	13	4	5	4	16:18	17
7. Lienz	12	5	2	5	13:16	17
8. WAC	13	4	4	5	19:15	16
9. Šentvid	13	3	7	3	10:10	16
10. Leibnitz	13	3	7	3	8:9	16
11. Pliberk	12	3	4	5	13:17	13
12. St. Florian	13	3	4	6	17:26	13
13. LUV Graz	13	2	2	9	14:34	8
14. Grieskirchen	13	1	2	10	15:32	5

končnim izidom 1 : 0 za Vetrinj je bila Globasnica lahko še zadovoljna, saj bi bil rezultat lahko precej višji.

Rezultati: Bilčovs – Mostič 0 : 1 (0 : 1), Vetrinj – Globasnica 1 : 0 (1 : 0), Šentpavel – Velikovec 1 : 0, ATUS Borovlje – Pokrče 2 : 4, Žrelec – Welzenegg 1 : 1, Liebenfels – DSG Borovlje 1 : 1, ASV – Gurnitz 0 : 0

15. krog (14./15. 11.): Velikovec – Bilčovs, Globasnica – ATUS Borovlje.

1. RAZRED D

Za letos dovolj!

Moštva 1. razreda D so odigrala zadnje tekme v jesenskem delu prvenstva in zdaj nstopajo svoj zasluženi zimski odmor. 15. krog pa je nudil še nekaj atraktivnih tekem, tako med drugim vrhunski dvoboj med **Klopinjem** in **Metlovo**. Upanje na 3 točke se za obe ekipi ni izpolnilo, saj sta si izkupiček pravično delili – 1 : 1 – in po ena točka za obe moštvi. To dobro mož-

nost napredovanja je seveda izkoristila **Žitara vas** s prepričljivo zmago proti **Štebnu**. Za vse tri gole je bil poskrbel Sager. Ekipi **Maria Rojacha** je uspela prva zmaga v tej sezoni, in to prav proti **Železni Kapli**!

Ruda pa je povečala svojo prednost pred Klopinjem z zmago proti **Šmihelu**, ki je zdaj le še eno točko oddaljen od »nevarne cone«.

Rezultati: Metlova – Klopinj 1 : 1 (0 : 0), Ruda – Šmihel 1 : 0 (0 : 0), Žitara vas – Šteben 3 : 0 (1 : 0), Šentlenart – Vovbre 1 : 0 (0 : 0), Labot – Eitweg 2 : 1 (0 : 1), Maria Rojach – Železna Kapla 2 : 1 (1 : 1), Rikarja vas – Grebinj 1 : 2 (0 : 1)

1. Ruda	15	9	5	1	28:6	32
2. Klopinj	15	8	4	3	36:18	28
3. Žitara vas	15	9	1	5	33:23	28
4. Metlova	15	7	6	2	23:15	27
5. Šentlenart	15	6	8	1	18:14	26
6. Rikarja vas	15	6	4	5	27:22	22
7. Šteben	15	5	5	5	28:28	20
8. Grebinj	15	4	6	5	18:22	18
9. Labot	15	5	2	8	17:25	17
10. Vovbre	15	3	6	6	17:23	15
11. Eitweg	15	3	6	6	20:27	15
12. Šmihel	15	3	3	9	17:26	12
13. Žel. Kapla	15	2	5	8	13:29	11
14. Maria Rojach	15	1	7	7	18:35	10

ODBOJKA – SK DOB

Moški šestič poraženi, ženske zmagale

Moško moštvo Odbokarskega kluba Dob se nahaja v večji krizi, kar dokazuje tudi ponovni poraz v soboto na tujem, tokrat proti Sokolu z 0 : 3. Kapetan Doba Martin Micheu je v svojem razočaranju najavil, da bo imelo to tudi personalne posledice v ekipi.

Ženska ekipa pa uspešno tekmuje v 2. zvezni ligi-vzhod. Dobljanke so v prejšnjem krogu premagale nasprotnice iz Krottendorfa s 3 : 1 (-8/3/8/2). Po

začetnih težavah in izgubi prvega seta so igralke Doba izpolnile pričakovanja navijačev in gladko premagale nasprotnice.

ZVEZNA LIGA/MOŠKI

1. Salzburg	7	7	0	21:0	14
2. Donaukraft	7	6	1	18:3	12
3. Sokol	7	6	1	19:6	12
4. Enns	7	5	2	16:9	10
5. Tirol	7	4	3	14:11	8
6. Hypo VBK	8	3	5	10:16	6
7. Feldkirch	8	2	6	11:19	4
8. SK Dob	7	1	6	4:18	2
9. Hartberg	7	1	6	4:19	2
10. Gleisdorf/Weiz	7	1	6	4:20	2

2. ZVEZNA LIGA/ŽENSKE

1. Hartberg	9	7	2	21:11	14
2. Ottakring	9	6	3	21:10	12
3. SK Dob	9	6	3	21:16	12
4. Fürstfeld	9	5	4	17:14	10
5. Wölbling	9	5	4	18:16	10
6. Vöslau	9	5	4	16:14	10
7. Krottendorf	9	2	7	12:21	4
8. ATSC/AVC	9	0	9	3:27	0

HOKEJ NA LEDU

Avstrija kvalificirana za svetovno prvenstvo

Kvalifikacijske tekme za svetovno prvenstvo v hokeju na Norveškem leta 1999 so potekale v Celovcu in Ljubljani. Avstrija si je zagotovila svoje mesto z zmago proti Estoniji (6 : 2) in Kazahstanu (6 : 2). Zadnja tekma

proti ZDA je bila pravzaprav že brez pomena in zaradi se tudi nihče ni brigal za poraz z 0 : 2.

V ljubljanski skupini je zmagala Ukrajina pred Francijo. Slovenija na žal ni uspela, edini izkupiček je bil remi proti Nemčiji. Prav ta pa si je kot eden izmed favoritov »zagotovila« le zadnje mesto na lestvici in s tem po razočaranju izpadla. Avstrija bo na svetovnem prvenstvu '99 nastopala v skupini C (v Oslu) – nasprotniki so Češka, ZDA in Japonska.

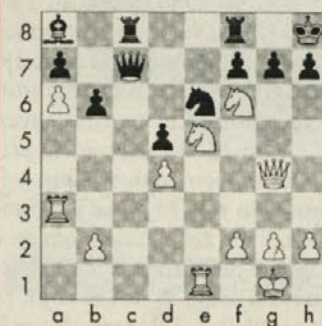
ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 39

Silvo Kovač

Rossolimo – Riceman/Puerto Rico '67

Bela skakača sredi šahovnice nadzorujeta ključna polja v črni poziciji in ob pomoči belih »baterij« – trdnjav spletajo matno mrežo črnemu kralju.

Kako je beli, ki je na potezi, uspel presenetiti nasprotnika in zmagal? Pasiven položaj črnih figur belemu olajša napad na črno rokado!

Rešitev št. 38

Z elegantno žrtvijo dame 1.Dh6!! je beli razkril vse slabosti črne pozicije. Na 1...gh6 sledi 2.Ld4+ z matom, ki sta ga pripravila bela lovca na diagonalah. Kolikor črni ne vzame bele dame, je matiran na polju h7. Ne pomaga tudi 1...Lh2+ 2.Dh2: h6 3.Dh6+ gh6 4.Ld4+ z matom.

Tako črnemu ni preostalo drugega, kot da nasprotniku čestita za miniaturno zmago!

2. RAZRED C

Dva remija sta bila prejšnji konec tedna edini izkupiček Sel in SAK II. Ekipa Sel je remizirala proti predzadnjemu na lestvici **Porečam** z 1 : 1, **SAK II** pa celo proti zadnjim **Osojam** z 0 : 0.

Torej neuspešen predzadnji krog za obe moštvi. V zadnjem krogu jesenskega dela prvenstva

va pa SAK II igra na tujem proti Hodišam, medtem ko so Sele že v zimski pavzi.

Rezultati: Poreče – Sele 1 : 1 (1 : 1), SAK II – Osoje 0 : 0, Hodiše – HSV 2 : 1 (1 : 1), Ledince – Šentjakob 0 : 1 (0 : 1), Škofiče – Kriva Vrba 1 : 1 (1 : 1), Donau – Rožek 0 : 4 (0 : 1), Treffen – Dholca odpovedano. **Naslednji krog (14./15. 11.):** Hodiše – SAK II

2. RAZRED E

Pričakovanja pred derbijem med **Žvabekom** in **Dobrolo vasjo** so bila velika, toda navijači so se več ali manj razočarani vrnili s tekme, saj sta moštvi v tekmi remizirali brez golov.

Pa še nekaj za zabavo: športno društvo **Žvabek** v petek, 13. novembra 1998, s pričetkom ob 20.30 prireja fešto v gostilni Hafner v Žvabeku. Za glasbeno ozadje bo poskrbela skupina »Die Bengels«. Vsi prijatelji

športa, posebno nogometa, prisrčno vabljeni!

Rezultati: Žvabek – Dobrolo vas 0 : 0, Galicija – Reichenfels 2 : 0, Tinje – Šentpeter 2 : 0, Šmarjeta – Pliberk II 4 : 0, Frantschach – Važenberk 2 : 1, Mauterndorf – Preitenegg 1 : 0, Djekše – Sinča vas odpovedano. **Naslednji krog (14./15. 11.):** Dobrolo vas – Djekše, Šentpeter – Žvabek, Šmarjeta – Frantschach, Pliberk II – Tinje, Sinča vas – Galicija, Reichenfels – Mauterndorf, Preitenegg – Važenberk